

SYLABUS**DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2026***(skrajne daty)*

Rok akademicki 2023/2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Historia filozofii
Kod przedmiotu*	IA5
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Filozofii
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok/I semestr
Rodzaj przedmiotu	podstawowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	Dr hab. Przemysław Paczkowski prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. Przemysław Paczkowski prof. UR

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykt.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1	15								2

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku): egzamin**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Wiedza humanistyczna (przede wszystkim historyczna, ale także dotycząca dziejów literatury) z zakresu szkoły średniej oraz podstawowa umiejętność pracy z tekstem o treściach humanistycznych.
--

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów ze specyfiką dyscypliny, jaką jest filozofia - jej metodą, przedmiotem, głównymi zagadnieniami oraz najważniejszymi stanowiskami. Także przygotowanie do pracy z tekstami źródłowymi i opracowaniami naukowymi z tej dziedziny.
----------------	--

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	ROZUMIE ZNACZENIE I SPECYFIKĘ FILOZOFII W RAMACH NAUK HUMANISTYCZNYCH ORAZ JEJ PRZEDMIOTOWĄ I METODOLOGICZNĄ ODREBNOŚĆ OD NAUK SZCZEGÓŁOWYCH	K_Wo1
EK_02	ZNA I ROZUMIE ZWIĄZKI MIĘDZY POGLĄDAMI I STANOWISKAMI FILOZOFICZNYMI A GŁÓWNYMI ZJAWISKAMI KULTUROWYMI W DANEJ EPOCE HISTORYCZNEJ (NAUKA, SZTUKA, RELIGIA, POLITYKA); ROZUMIE ZNACZENIE DZIEDZICTWA FILOZOFICZNEGO W KULTURZE	K_Wo9
EK_03	POTRAFI WYSZUKIWAĆ, ANALIZOWAĆ, SELEKCYJONOWAĆ I WYKORZYSTYWAĆ INFORMACJE DOTYCZĄCE STANOWISK I PROBLEMÓW FILOZOFICZNYCH Z WYKORZYSTANIEM RÓŻNYCH ŹRÓDEŁ (CZASOPISMA, POPULARNE OPRACOWANIA)	K_Uo1
EK_04	POTRAFI WSPÓŁPRACOWAĆ W GRUPIE W RAMACH ZADAŃ O CHARAKTERZE INTERDYSCYPLINARNYM	K_U13
EK_05	KRYTYCZNIE OCENIA, W ŚWIETLE ZDOBYTEJ WIEDZY, ODBIERANE TREŚCI; STOSUJE NABYTĄ WIEDZĘ FILOZOFICZNĄ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW POZNAWCZYCH I PRAKTYCZNYCH	K_Ko1

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Co to jest filozofia? 1 godz. Filozofia a nauka; istota i zdania filozofii; źródła filozoficznego myślenia: zdziwienie, wątpliwość, wstrząs; problematyka najwcześniejszych dociekań filozoficznych; Tales z Miletu i pojęcie <i>physis</i>
2. Sofiści. Sokrates i ruch sokratyczny 2 godz. A/ Kim byli sofisci; polityczne źródła narodzin sofistyki; Protagoras: człowiek miarą rzeczy (relatywizm i pragmatyzm); erystyka; Gorgiasz i retoryka; B/ Kwestia sokratejska; życie i proces Sokratesa; metoda Sokratesa ironia i elenktika; troska o duszę i intelektualizm etyczny; Antystenes i ruch cynicki; Arystyp i hedonizm.
3. Platowska nauka o Ideach. Arystotelesowska etyka cnót 2 godz.

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

A/ Alegoria jaskini jako metafora Platońskiej nauki o Ideach; ontologiczny i epistemologiczny status Idei - Idee a rzeczy zmysłowe, anamneza; koncepcja idealnego państwa i jego współczesna ocena.
B/ Eudajmonistyczny charakter etyki Arystotelesa; doskonałość człowieka i podział cnót; doktryna złotego środka; wychowanie jako kształtowanie charakteru.
4. Filozofia chrześcijańska w starożytności i średniowieczu 2 godz. Czym jest filozofia chrześcijańska; pierwotne chrześcijaństwo wobec filozofii (św. Paweł, List do Koryntian); apologeci i hellenizacja chrześcijaństwa w III w. (Justyn, Tertulian, Klemens); św. Augustyn: nauka o Bogu, nauka o człowieku i poznaniu (iluminizm), nauka o łasce (predestynacja); średniowieczna scholastyka; św. Tomasz: egzystencjalna koncepcja Boga, kosmologiczne drogi do Boga, związek duszy i ciała w człowieku.
5. Narodziny nowożytnej myśli filozoficznej 2 godz. A/ Racjonalizm Kartezjusza: idea <i>mathesis universalis</i> , elementy metody, sceptycyzm metodyczny, fundament wiedzy pewnej - <i>cogito ergo sum</i> , dualizm psychofizyczny. B/ Pascala nauka o człowieku: miejsce człowieka w świecie, wiedza rozumu a wiedza serca, zakład Pascala.
7. Filozofia wieku XIX: Kierkegaard, Nietzsche. Psychoanaliza 2 godz. A/ Kierkegaard: idea powrotu do pierwotnego chrześcijaństwa, wybór życia; B/ Nietzsche: nihilizm, świat jako "życie", wola mocy, pochodzenie moralności i resentyment, przewartościowanie wartości i idea nadczłowieka. C/ Psychoanaliza: struktura psychiki wg Freuda, teoria sublimacji popędów jako źródła kultury; Fromm: mechanizmy „ucioeczki od wolności.
8. Wybrane nurty filozofii XX-tego wieku 2 godz. A/ egzystencjalizm J.P. Sartre'a: "być w sobie" i "być dla siebie", egzystencjalna koncepcja wolności; B/ Wittgenstein i filozofia języka: <i>Traktat logiczno-filozoficzny</i> , czyli w obronie jasności i precyzji wypowiedzi; idea gier językowych z <i>Dociekań filozoficznych</i> .

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład problemowy

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	EGZAMIN USTNY	W
EK_02	EGZAMIN USTNY	W
EK_03	EGZAMIN USTNY	W
EK_04	EGZAMIN USTNY, OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	W
EK_05	EGZAMIN USTNY	W

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Student wybiera (indywidualnie) i opracowuje do egzaminu (na podstawie wykładów i lektur) sześć z ośmiu tematów omawianych na wykładach. Egzaminator wskazuje spośród tych sześciu dwa do szczegółowego omówienia. Kryterium oceny stanowi stopień wiedzy studenta z zakresu treści omówionych w ramach wykładów.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	30
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	
zasady i formy odbywania praktyk	

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Jaspers K., *Wprowadzenie do filozofii* (wykład 1)
- Tatarkiewicz W., *Historia filozofii*, t. I-III (wybrane rozdziały do wykładów 1-7)
- Ayer A.J., *Filozofia w XX wieku* (wybrane rozdziały do wykładu 8)

Literatura uzupełniająca:

- Bohme G., *Antropologia filozoficzna. Ujęcie pragmatyczne* (wybrane rozdziały do wykładu 1)
- Kołakowski L., *O co pytają nas wielcy filozofowie?*, t. I-III (wybrane eseje dotyczące omawianych filozofów)
- Ruggiero F., *Szaleństwo chrześcijan* (rozdz. I do wykładu 4)

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej